

Tomáš Miklica, Markéta Jindrová

**RADEK
ŠTĚPÁNEK**

ČESKÝ LEV

Radek štěpánek: český lev

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Markéta Jindrová, Tomáš Miklica
Radek štěpánek: český lev – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Markéta Jindrová, Tomáš Miklica
RADEK ŠTĚPÁNEK: ČESKÝ LEV

MARKÉTA JINDROVÁ, TOMÁŠ MIKLICA

R A D E K
ŠTĚPÁNEK

ČESKÝ LEV

Tenis je jen hra.
- *Ivan Lendl* -

PROLOG

ČESKÝ LEV ČEKÁ. Kousek od Miličina, na hranicích Středočeského kraje s Jihočeským podle pověsti ulehl, když se oddělil od družiny knížete Václava. Ten s ostatními rytíři odešel do nitra pár desítek kilometrů vzdálené hory Blaník a společně tam spí, dokud je nebude český lid potřebovat. Dokud mu nebude nejhůře. Teprve tehdy je lev z vrchu Kalvárie silným řevem probudí a zburcuje k boji. Lev ale zatím vyčkává. Dlouhá staletí. Možná už přestal věřit, že někdy přijde jeho čas.

Lev z dresu Radka Štěpánka, ušitý vlastně nedaleko od Miličina v písecké firmě Alea, taky několikrát čekal. Slavný tenista leckdy vinou zranění a zdravotních lapálií nehrál i celé měsíce. I kdy-

byste byli sebestradší sportovci, nemůžete čekat, že se probudíte z narkózy a u postele bude připravena tenisová raketa, jen máchnout... A Radkovi už bylo devětatřicet. „Až se jednou probudím a ucítím, že je konec, přijde to,“ říkával.

Všichni přece toužíme vyhrávat, všichni chceme být dobří, chválení těmi, na kterých nám záleží a které máme rádi. Ani Radek nežije proto, aby ho někdo káral, aby byl ve světle neúspěchu bolavý z toho, že se mu nedaří. Copak je konec výhra? Až dosud pořád viděl něco před sebou, nějaký ten žlutý míček, za kterým běhal do poslední minuty. Než ho ten malý kulatý spolupracovník udolal, nebo naopak dokud Radek neudolal míček.

Radost z úspěchu přitom neposiluje jen jeho, ale i jeho okolí. Někdo sportovce vidí jako stroje, roboty, co hrají pro peníze. Když vyhrají, říká se o nich: „Ten si zase vydělal!“ Ale kdo by chtěl být poslední? V tenise nebo ve frontě na oběd? Opravdu někoho takového znáte?

Radek Štěpánek vyhrává rád. Něco ho za výhrou žene, i když ví, že výhra často bolí, není zadarmo, a přitom přináší jen krátký pocit radosti. Momentální záchvěv štěstí. Vzrušení z toho, že je na chvíli epicentrem toho blaha a veselí kolem. Pomíjivý pocit, ze kterého se vyspí, aby druhý den

začal znovu. Stačí to jako životní náplň? Není ta dlouhá cesta za výhrou vlastně slepá?

Radek přemýšlí, co mu v životě uteklo kvůli žlutému míčku, za kterým se s radostí honí už více než pětatřicet let. Nakonec přece jen nastal čas přestat být nevyzpytatelným hráčem, který užene i jestřábi oko, a opustit manéž, v jakou pro sebe, šaška Štěpce, proměnil kurty po celém světě. Je jiný, ale to neznamena, že bude hrát špičkový tenis navěky, zatímco kolegové odcházejí do důchodu.

Uměl by tenhle neklidný hráč zůstat bez své milované hry? Radek myslí i na sílu tenisu. Dávno zjistil, že sahá mimo kurty. Jako tenista může dobrým slovem pomoci, dobrým tenisem nasměrovat. Potěšit hrou, ale současně svým příběhem někomu dodat sílu a pomoci najít cestu ve spleti života. Třeba někomu, kdo neměl doma takový přístav klidu a lásky jako on. Ukázat, že vzdávat se nemá nikdy smysl. Předat svou těžko zvladatelnou energii někomu, kdo třeba nikoho nemá. Někomu, kdo má strach něco začít, a nemusí jít zrovna o tenis. Někomu, kdo prostě potřebuje povzbudit.

Radek Štěpánek jde Přerovem. Kolem jsou kulisy, které zná a má je rád. Kulisy, ve kterých se stal tenisovou nadějí, ale kde také později trpíval, když

byl kvůli zranění načas odstavený od milované hry. Teď ale nekouká jenom na Přerov. Vidí Karvinou, Prahu, Paříž, Monako, Rio de Janeiro... Tenis není jenom hra s míčkem. Je to hra myšlenek a šachový turnaj mozku. Vše je v hlavě.

Pohodlně se usadte, český lev vzpomíná.

KAPITOLA 1

Pohyb v genech

VŠECHNO ZAČÍNÁ VÝCHOVOU. Táta Vlastimil malému Radkovi vždycky říkal: „Když rodina funguje, funguje tenista. Ještě jsem neviděl úspěšného tenistu, u kterého by to tak nebylo.“ Příklady z kurty mu dávají za pravdu. Skvělé zázemí má Tomáš Berdych, Petra Kvitová, Lucie Šafářová... Tenis je nesmírně náročný sport, nejen finančně a nejen pro toho, kdo ho aktivně provozuje, ale pro všechny, co se pohybují kolem tenisty od jeho prvního dětského turnaje. Právě oni musí být sportovci oporou, i když by mohli být tisíce kilometrů daleko. Bez podpory rodiny nikdo, a už vůbec ne vrcholový sportovec, nemůže být doopravdy šťastný a úspěšný. Pořádně se nerozlétne, neroztáhne kří-

dla. Ale když za ním rodina stojí, když fandí a otevírá dveře – to může stokrát padnout a stokrát se zvedne, aby pokračoval za svým snem.

Manželé Štěpánkovi jsou spolu přes čtyřicet let, a i to bude důvod, proč se z Radka stal špičkový tenista. Rodiče byli na všech důležitých turnajích. Viděli, jak Radek hraje, on zase viděl, jak mu fandí. Vzájemně se „četli“. Táta sledoval, jak Radek dýchá, jak se hýbe, jaké má grimasy. Umí z toho poznat, jak zápas dopadne. Radek to ví a cítí, takže se Vlastimil naučil být jako socha a moc se nehýbat. Maminka Hanka zase omezila chytání se za hlavu, protože Radek ji po očku sledoval a nepůsobilo to na něj moc dobře. Čím méně bylo jasné, co si o jeho hře myslí, tím lépe. Přesto si díky zvláštnímu propojení, které mezi nimi odjakživa panuje, může být jistý, že o něm nepochybují. I když dělá chyby.

Dodnes maminka jako první pozná, že se s Radkem něco děje, že na tom není tak, jak by si přál. Ona jako první pozná, když není šťastný, když je smutný nebo zamilovaný, ať už je zrovna kdekoli na světě. Stejně tak tatínek onemocní, když se Radkovi nedaří – je to pro něj fyzický boj. Naštěstí už má různé trumfy, jak synovi k vítězství pomoci. Legendárním se stal červený svetr, který Vlastimil

Štěpánek poprvé oblékl při vítězné baráži českého týmu proti Švýcarsku roku 2007. A ano, měl ho také na finále Davisova poháru v Praze o pět let později.

Podpora je ale jen jeden dílek skládačky – rodiče Radka Štěpánka k tenisu vedli už od mala. Hlavně tatínek. Vlastimil je z pěti sourozenců a pochází ze Šlapanic, kde také poznal Radkovu maminku, „stoprocentní ženskou“. Oba byli z dost chudých poměrů, jeho tatínek byl fotbalista. Přesto Radek nikdy od strýců a tet neslyšel, že by něco nešlo, nějaké stýskání, jaké člověk slyší v dnešní době. Sám s bráchou nevyrůstal v žádném přepychu. Základní oděv byly tepláky a kecky, a hlavně jim to bylo úplně jedno.

Radkův tatínek v mládí nemohl dobře sportovat, měl totiž oční vadu a čtrnáct dioptrií. Tenis byl vlastně pro něj jediná aktivita, která přicházela v úvahu. Nehrozilo, že mu brýle jen tak někdo rozbije. „Radku, tenis byla pro mě jediná možnost, i tu oční vadu máš po mně,“ slyšel později od otce Radek. Tak hrál tenis. Přišel k němu trochu jako slepý k houslím, ale přistoupil k němu s o to větším temperamentem.

Druhým stavebním kamenem sportovní rodiny Štěpánků, a tedy druhou půlkou vysvětlení,

proč má Radek pohyb v genech, je maminka Hanka. Ta chodila v mládí do Sokola, hrála volejbal, cvičila gymnastiku, jezdila na lyžích a později přidala i běžky. V zimě bruslila, kdekoli zamrzl plácek. Byla ze čtyř sourozenců a babička s dědečkem dbali na to, aby se děti pohybovaly a nenudily. Tenis nehrála, dostala se k němu až ve čtyřiceti letech a trénoval ji samozřejmě manžel. Neměla sen stát se profesionální sportovkyní. Ráda četla, zajímala se o literaturu, a tak pracovala celý život v knihovně.

Svým způsobem tak máma Hanka představuje klidnou protiváhu tátovi Vlastovi. Ten pracoval v sodovkárně. Vstával v pět a zůstalo mu to celý život. Radek rád vzpomíná, jak bylo táty od rána všude plno. Jak běhával pro mléko, čerstvé rohlíky a noviny. Každodenní ranní rituál, bez kterého by to nebyl on. Maminka je ta hodná, co trpělivě řídí chod rodiny. „Kdo jiný by se mnou vydržel než naše maminka,“ říkává Vlastimil. A Radek si v takových chvílích občas pomyslí, že to má podobné a holku, jako je máma, ještě nepotkal. Co by byli Štěpánkovi bez paní Štěpánkové...

Zatímco starší brácha Martin je po mámě, on je po tátovi. Odmalička byl. Neposeděl, lezl, kam nesměl, padal, kam neměl. Martinovi nezbyvalo

než na sobě nechat štípat dříví a sourozence chránit jako někoho, kdo další pád nepřežije. Zpětně Radek oceňuje bratrovu vyrovnanost. Určitě byly momenty, kdy měl Martin všechny důvody na tenisový talent žárlit a vyčítat mu, kolik toho rodiča musí obětovat hře s míčkem, ale nic takového nedělal. S láskou mladšího brášku podporoval a dobrý vztah mají i teď, kdy je Radek na rozdíl od Martina často tisíce kilometrů od Přerova – světovému tenistovi rozhodně dodává na klidu, že alespoň jeden syn žije blízko rodičů.

Jako kluk chodil Radek za mámou do knihovny, ale knihy ho naprosto nezajímaly. Byl tam velmi nerad, dělal nepořádek, zlobil, rušil, všechno proto, aby tam nemusel chodit. A taky proto, že vlastně nedokázal zůstat chvíli v klidu. Velmi brzy bylo jasné, že vědecký typ nebo knihomol není. Spíš neustále někam běhal. Za něčím, s něčím... A jednoho dne, když už se to s ním v knihovně nedalo vydržet a máma Hanka ochraptěla samým napomínáním, rodiče rozhodli: Musí dělat sport.

KAPITOLA 2

Tenisová rodina

RODNÝM MĚSTEM RADKA ŠTĚPÁNKA je Karviná. Je to místo, kam se vracívá, kde se učil první tenisové krůčky a kde začal cestu do tenisového nebe. Místo, kde poprvé řval na celé kolo. Později slychával, že se prý na svět docela hnal. Inu, sportovní úspěchy, grandslamové tituly a medaile přece nečekají...

Tenkrát nebylo zvykem, aby tatínkové chodili k porodu, takže Vlastimil Štěpánek čekal doma u telefonu, až se rozdrčí, aby se dozvěděl, že má dalšího kluka. Ne Leničku, jak si ve skrytu duše přála maminka, ale bráchu k Martinovi, tehdy šestiletému prvňákovi. Musela se smířit s tím, že místo šatiček přibudou na šňůře v sušárně další trenky. Psal se rok sedmdesát osm a byl konec listopadu.

Karviná byla tou dobou skutečným městem havírů. Hodně se v ní stavělo. Nová sídliště doplnil kulturní dům či kino. Centrum tvořil mimo jiné široký bulvár s řadou obchodů, včetně velkého obchodního domu Prior, kde se dalo koupit i zboží, které jinde nebylo. Karviná byla městem, kde se dobře žilo, alespoň tak to Radek Štěpánek vždycky vnímal z vyprávění rodičů.

Karviná sama žila. Tepala těžkou prací mužů s černými linkami pod očima, kteří byli dětem dáváni za vzor ve škole, když ještě ve třídách visel portrét prezidenta Husáka. Radek si nikdy neuměl představit, že by sfáral do hlubin země, a když jako malý kluk horníky potkával, nemohl než k nim vzhlížet. K mužům, kteří se svým černým půvabem nesmazatelně vryli do paměti města. Však v něm také kdysi s rodinami obývali celé kolonie domů.

V Karviné se mohli obyvatelé těšit i z koupaliště s dlouhatánskou skluzavkou. Bylo tam náměstí prodchnuté místním koloritem. A Radek Štěpánek, který ve slezském městě do jedenácti let vyrůstal, v Karviné prožil zásadní moment svého života. Poprvé tam držel v ruce tenisovou raketu.

Štěpánkovi bydleli nedaleko Lázní Darkov, kousek od podniku Kovona Karviná, a tedy nedaleko

kurtů, které k němu patřily. Právě na nich hrál malý Radek poprvé tenis. Byly mu teprve tři roky, když od táty dostal do rukou těžkou dřevěnou raketu. Vážila skoro jako on sám – měl co dělat, aby ho nepřevážila. Byl tak malý, že se tátovi doslova motal pod nohama, na sobě nic než tenisky. Tenisový míček každopádně od té doby nespustil z očí.

Postupně Radek vyrůstal jako člověk i jako hráč v soubojích s talentovanými vrstevníky. Ti starší patřili k nejlepším v kraji. Ještě dnes vzpomíná na Danku Fialu, Milana Budu, Gabču Navrátilovou... Na kovoňáckých kurtech hrála v krajském turnaji i malá Martina Hingisová! Radek Štěpánek měl pořád s kým hrát a koho otravovat, aby si s ním zahrál potom. Ti všichni na kurtech žili. Většina rodičů malých tenistů tam trávil víkendy brigádami, aby měli své budoucí tenisové hvězdy na očích. Byla to jedna velká tenisová rodina.

I rodinný přístup ovšem může být profesionální. Spartak Kovona Karviná byl hlavně zásluhou předsedy oddílu pana inženýra Zdeňka Ščotky na vysoké úrovni, co se týče tréninkových podmínek. Radek a ostatní talenti vybavení dřevěnou raketou měli možnost trénovat, kdy chtěli, a zejména závodní hráči měli i částečně hrazené materiální

vybavení, dostávali příspěvky na raketu nebo na účast v turnajích.

Výraznou roli pak mělo tenisové středisko mládeže vedené výbornými trenéry v čele s Leonem Fialou. Do střediska se ovšem mohli dostat jen ti nejlepší hráči, umístění v celostátních žebříčkách. Kluků tenistů bylo sto dvacet, dívek šedesát pět. Z takového množství už se dá vybírat. Ale byl to velký nápor na rodiče, mnozí nevydrželi. To nás vrací ke slovům tatínka Vlastimila o tom, že bez rodiny tenista fungovat nemůže. Někde jeden rodič chyběl a druhý to sám prostě zvládnout nemohl – sebetalentovanější tenista potom musel skončit.

Víra rodiče, že to má smysl, a vnitřní síla, z níž může malý tenista čerpat, to je základ. Radek ho u táty našel. „Neblbni, není kam spěchat,“ říkával mu. Nekřičel na něj, ale povzbuzoval ho. „Radku, je to jen hra, tak nebreč,“ kladl mu na srdce, když se zrovna nedařilo. Samozřejmě zaznívaly i rady a postřehy. Malý tenista se třeba musel naučit „kraťasy“, protože tenis přece „není jen bum, bum, ale musíš stále na soupeře něco vymýšlet, hrát hlavou“. Radek Štěpánek si tehdy ještě neuvědomoval, že si osvojuje taktiku, kterou bude jednou bavit diváky. Že dělá něco, za co by měl jednou dostávat

nemalé peníze. Prostě si hrál. Táta byl prakticky jeho trenér, ale tak to Radek nevnímal – pro něho to byl prostě parťák, se kterým den co den, týden co týden mohl dělat, co ho baví.

Radek věděl, že táta o něm nepochybuje. Vědomí, že ho už jako malého někdo učí hrát velký tenis, mu pomáhalo a dodávalo zdravou sebedůvěru. Přesto na něj nikdo netlačil, aby podával výkony, a snad i proto chtěl hrát víc a víc. Už jako malý usmrkánek se s raketou a nahý snažil tatínka na tenisových kurtech napodobit. Kdekomu mohlo připadat směšné, jak visí tátovi na nohavici. Jak hodiny hru střídavě pozoruje a střídavě se do ní plete, nedočkavý momentu, kdy si bude moci zahrát opravdový tenis s dospělými.

Vlastimil Štěpánek si mohl být jistý, že syn nikam neuteče, že bude přikovaný k tomu obdélníčku, který se měl stát hřištěm jeho života. Viděl talent a na setkání o něm vyprávěl. I maminka byla ráda, že se podařilo zkrotit temperament, který syn zdědil po otci. Než se maminka vrátila domů z knihovny, vyřádl se Radek na kurtech, které pro něj znamenají svět, a večer pak propocený a vláčný usínal nad večerí. Kolikrát nevydržel ani Večerníček!

Když už chodil do školy, měl Radek to štěstí, že nemusel do družiny. S tatínkem měl domluvený

rituál a slovo tehdy, v dobách bez mobilu, prostě muselo platit. Ráno se u snídaně na všem dohodli a pak už to šlo přesně podle plánu. Obědval rychle, někdy i předbíhal, ale málokomu to vadilo – celá škola věděla, že musí stihnout autobus tak, aby se u něj potkal s tatínkem. Když Radkovi končilo vyučování, Vlastimil končil směnu v sodovkárně, prošel píchačkami a mířil na autobus. Řidič je oba dobře znal a věděl, že kdyby jeden nepřišel, musí minutu počkat. To se ale stávalo málokdy – většinou prostě oba sportovci přicházeli načas. A pak, zatímco maminka hlídala toho z bratrů, který knihovnu neodmítal, neutahatelná půlka rodiny Štěpánkových běžela na kurt za panelákem.

Nic jiného nedělali. Škola Radka jen zdržovala. Úkoly dopisoval o přestávkách, zatímco se ostatní spolužáci prali, pošťuchovali nebo prostě běhali po chodbě. V hodinách se nechával vyvolat k tabuli dobrovolně, protože věděl, že tím vždycky získá alespoň dvě hodiny, kdy si ho paní učitelka nevšimne. Nad knihou nikdy dlouho nevydržel, protože vlivem zděděné oční vady neustále zaostřoval. Radek se postupně naučil zorganizovat si vše tak, aby mu škola zabírala co nejméně času. Aby měl rychle splněno a od školy pokoj. Svým způsobem trénoval taktické schopnosti, které